

Noter til Vergil, Æneiden 4, 279 - 396

Aeneas har været hos dronning Dido i Karthago i nogen tid, da Juppiter modtager en bøn fra en lokal konge, Jarbas, der er vred over, at Aeneas får lov til at bo hos Dido.

Juppiter bliver således opmærksom på, at Aeneas er ved at svigte sin verdenshistoriske rolle - hans skæbnebestemte rolle var den at styre Italien, fortsætte trojanernes slægt og 'sende hele verden under love'. Juppiter sender Mercurius afsted med ordre om, at Aeneas skal sejle straks.

Mercur finder Aeneas travlt optaget af at grundlægge Karthago, stiller sig foran ham og indskærper kort og koncist, at dét er den forkerte by at grundlægge for Aeneas. Derpå forsvinder han, og tekststykket begynder.

- 279 aspectus, -us, 4 m.: syn.
obmutesco, -mutui, -, 3: bliver stum.
ar-rigo, -rexi, -rectum, 3: rejser op.
haereo, haesi, haesum, 2: hænger fast.
ardeo, arsi, arsum, 2: brænder; brænder efter (*poetisk*).
attonitus, adj. 1-2: 'betordnet', forskrækket.
monitus, -us, 4 m.: påmindelse, 'ordre'.
ambio, 4: nærmer mig.
adfatus, -us, 4 m.: tiltale, henvendelse.
- 285 nunc ... nunc ..., adv.: snart ... snart ...
di-vido, -visi, -visum, 3: deler.
rapio, rapui, raptum, 3: river hurtigt afsted.
verso, 1: vender og drejer (*obj.*: animum).
alternō, 1: skifter sind (flere gange).
Mnesteus, -eis, 3 m.: Mnesteus. - Formen *Mnesteia* er en græsk akkusativ.
apto, 1: tilpasser, klargør. - Konjunktiven, se H&Ø 248.
litus, litoris, 3 n.: strand, kyst.
- 290 paro, 1: forbereder.
novo, 1: fornyer, ændrer. - *res novandae*, se H&Ø 270,4.
dissimulo, 1: lader som om ikke; foregiver uvidenhed (om).
quando, konj.: eftersom.
optimus, *superlativ* af *bonus*, adj. 1-2: bedst. - Ordet lægger sig til Dido.
rumpo, rupi, ruptum, 3: sønderbryder.
tempto, 1: forsøger, prøver.
aditus, -us, 4 m.: tilgang, adgang.
for, 1 dep.: taler. - Formen er *gerundium*.
dexter, adj. 1-2: heldig, gavnlig.
ocior, adj. 3: hurtigere. - Ordet står i komparativ, 1. grad findes ikke.
- 295 pareo, 2: adlyder (m. dat.)
facesso, -, -, 3: gør hurtigt.
- dolus, -i, 2 m.: svig.
fallo, fefelli, falsum, 3: narrer.
motus, -us, 4 m.: bevægelse, 'udvikling'.
de-fero, -tuli, -latum, -ferre: meddeler.
armo, 1: bevæbner, gør klar.
inops, adj. 3: uden midler, 'hjælpeløs'; *animi*, objektiv genitiv hertil: 'i sjælen'.
in-cendo, -cendi, -censum, 3: antænder.
bacchor, 1 dep.: bevæger mig som bacchantinde. - De følgende par vers fremstiller Dido som bacchantinde, en deltager i Dionysoskulten. Denne fandt i Theben sted ved midvinter hvert andet år på bjerget Kithairon; mens kvinderne løb rundt på bjerget klædt i dyreskind råbte de 'Euoi, Bakkhe!'
commoveo, -movi, -motum, 2: sætter gang i.
sacer, adj. 1-2: hellig; *sacra*, hellige ting, kultremedier - f. eks. thyrsos-stave og håndtrommer.
Thyias, -adis, 3 f.: thyiade, bacchantinde.
stimulo, 1: ansporer.
trietericus, adj. 1-2: treårlig, hvert andet år.
orgia, -orum, 2 n. (kun i plur.): orgie, religiøs fest for Dionysos.
clamor, -oris, 3 m.: råben, skrigen.
ultra, adv.: af sig selv.
perfidus, adj. 1-2: troløs, uden *fides*.
tacitus, adj. 1-2: tavs, 'uden et ord'.
dextera (sc. *manus*): højre (hånd). - *data dextera*: håndtryk (se H&Ø 267).
morio, mortuus sum, 3 dep.: dør. - *moriturus* er fut. part.
teneo, tenui, tentum, 2: holder (tilbage).
funus, funeris, 3 n.: begravelse, død.
moliō, 4 dep.: planlægger.
sidus, sideris, 3 n.: stjerne; 'vej'r'.

- 310 Aquilo, -onis, 3 m.: Nordenvind.
medius, adj. 1-2: midterst. - *medii Aquilones* = 'midt i de nordlige storme' (H&Ø 277).
altum, -i, 2 n.: dybet.
arvum, -i, 2 n.: mark, pløjemark.
maneo, mansi, mansum, 2: forbliver, eksisterer stadig.
te ... oro: *te* (v. 314) er objekt for *oro* (v. 319).
- 315 quando, konj.: eftersom.
relinquo, reliqui, relictum, 3: efterlader, lader tilbage.
conubium, -i, 2 n.: ægteskab.
incipio, -cepi, -ceptum, 3: begynder, indleder.
hymenaeus, -i, 2 m.: bryllupssang. - Bryllupper ledsagedes af sang.
mereo, 2: fortjener; *aliquid de aliquo mereo*: jeg gør mig fortjent af nogen.
fuit ... meum: *sæt sådan sammen*: meum quicquid tibi dulce umquam fuit (med *meum quicquid* som subjekt; *dulce* som subjektspredikat).
misereor, 2 dep.: ynker (m. gen.)
labor, lapsus sum, 3 dep.: falder sammen.
exuo, 3: tager frem; tager af.
- 320 te propter = propter te.
odi, -, odisse (kun i perf.): hader.
extinguo, -stinxi, -stinctum, 3: udslukker.
qua, rel. adv.: der hvor.
solus, adj. 1-2 (ureg!): alene.
fama, -ae, 1 f.: rygte, dårlig omtale.
desero, -serui, -sertum, 3: forlader, forråder.
- 325 moror, 1 dep.: tøver.
Pygmalion, -onis, 3 m.: Dido's bror, der slog Dido's mand (Sychaeus) ihjel og overtog kongedømmet i Tyros efter ham; Dido flygtede så sammen med en mængde folk fra Tyros for ikke at underkaste sig hans tyranni. Der, hvor flugten endte, grundlagde tyrierne så Karthago.
moenia, -ium, 3 n. (kun i plur.): bymur.
Jarbas, -ae, 1 m.: Jarbas, konge over gætulerne, et folk nær Karthago.
saltem, adv.: til sidst, 'sidst men ikke mindst'.
suscipio, -cepi, -ceptum, 3: opfanger, undfanger.
suboles, -lis, 3 f.: afkom.
parvulus, adj. 1-2: lillebitte (*diminutiv* form af *parvus*, H&Ø 115 sidst).
os, oris, 3 n.: ansigt.
- refero, -ttuli, -latum, -ferre: bærer tilbage; gengiver.
monitum, 2 n.: befaling. 330
lumen, -minis, 3 n.: lys; øje.
obnitor, obnixus sum, 3 dep.: stemmer imod; anstrenger mig.
quae plurima ≈ plurima quae.
valeo, 2: er stærk, kan.
promereor, 2 dep.: yder (+ obj.) og gør mig 335
fortjent.
memini, -, meminisse (kun i perf.): husker (m. gen.)
piget, 2 upers.: det ærgrer.
spiritus, -us, 4 m.: åndedræt.
abscondo, -didi, -ditum, 3: skjuler.
praetendo, -tendi, -tentum, 3: spænder foran, holder frem.
foedus, -deris, 3 n.: traktat, aftale.
fatum, -i, 2 n.: skæbne, bestemmelse (her 340
poet. plur.)
patior, passus sum, 3 dep.: tåler, finder mig i.
auspicium, -i, 2 n.: fuglevarsel; 'meis auspiciis': på mine egne betingelser.
meus, adj. 1-2: min; *mei*: mine, dvs. min familie.
reliquiae, -arum, 1 f. (kun i plur.): efterladenskaber, rester.
Priamus, -i, 2 m.: Priamos, konge af Troja under den trojanske krig. Han døde, da grækerne erobrede byen.
vinco, vici, victum, 3: besejrer.
Gryneus, adj. 1-2: fra Grynion (en by i Lilleasien). - Om et orakel herfra 345
fortæller Vergil ellers ikke.
Lycius, adj. 1-2: lykisk. - I Patara i Lykien havde Apollon et orakel. Det nævnes faktisk eller ikke hos Vergil.
capesso, capessivi, capessitum, 3: griber fat i; griber efter. - Cfr. *facesso* i v. 295.
sors, sortis, 3 f.: lod. - Spådomme kunne ofte opnås ved lodkastning.
arx, arcis, 3 f.: borg, høj midt i byen.
aspectus, -us, 4 m.: syn.
Ausonius, adj. 1-2: ausonisk = italisk.
invidia, -ae, 1 f.: misundelse; *quae est invidia*: 350
'hvad har du så imod...'
fas, (indekl.): religiøs ret.
exterus, adj. 1-2: fremmed, udenlandsk.
quotiens, konj.: så tit som.
umeo, -, -, 2: er våd, fugtig.
admoneo, 2: påminder, giver anvisninger.
turbidus, adj. 1-2: forstyrret, chokeret.

- iniuria, -ae, 1 f.: skade, fornærmelse, overgreb.
- 355 *fraudo*, 1: svindler, snyder for (m. abl. om det, man snyder én for).
fatalis, adj. 3: skæbnebestemt.
interpres, -etis, 3 m.: tolk, 'sendebud'.
testor, 1 dep.: kalder til vidne, sværger ved.
utrumque caput: både Aeneas' eget og Didos.
intro, 1: træder indenfor.
haurio, *hausi*, *haustum*, 4: øser vand op (af brønden); modtager.
- 360 ...que ...que, konjunktionspar: både ... og.
incendo, *incendi*, *incensum*, 3: antænder.
querela, -ae, 1 f.: klage.
sponte, adv.: af eget initiativ.
averto, -verti, -versum, 3: vender bort.
tueor, *tuitus sum*, 2 dep.: iagttager.
volvo, 3: ruller.
pererro, 1: gennemflakker. - Objektet er Aeneas, med ordet *totum* prædikativt knyttet til sig.
profor, 1 dep.: udtaler.
- 365 *genus*, *generis*, 3 n.: slægt, æt. - Ordet lægger sig til *auctor*.
Dardanus, -i, 2 m.: Dardanus, Trojas grundlægger.
auctor, -ris, 3 m.: ophav.
cautes, -tis, 3 f.: klippe.
gigno, *genui*, *genitum*, 3: avler, frembringer.
admorunt = *admoverunt*.
uber, -ris, 3 n.: yver.
reservo, 1: holder mig tilbage.
ingemesco, -gemui, -gemitum, 3: giver en klagende lyd fra mig.
- 370 *miseror*, 1 dep: ynker.
Saturnius, adj. 1-2: saturnisk; *Saturnius pater* = Juppiter, der var søn af Saturn (se 8. sang).
ejicio, -jeci, -jectum, 3: kaster ud.
- 375 *amitto*, -misi, -missum, 3: mister, taber.
furiae, -arum, 1 f. (kun plur.): gudinder for raseri; raseri.
augur, -ris, 3 m.: augur, en fuglevarseltager.
scilicet, adv.: javist (ofte ironisk).
labor, -ris, 3 m.: beskæftigelse, hårdt arbejde.
quietus, adj. 1-2: rolig, i ro.
- 380 *sollicito*, 1: bekykmrer.
refello, -felli, -, 3: gendriver.
equidem, adv.: bestemt, 'jeg for min del'.
- numen*, -minis, 3 n.: guddomskraft.
scopulus, -i, 2 m.: klippeskær.
Dido, *akk.* af Dido.
anima, -ae, 1 f.: åndedræt, 'liv'. 385
seduco, 3: adskiller.
artus, -us, 4 m.: lem.
Manes, -ium, 3 m.: manes, dødsguder.
sermo, -onis, 3 m.: tale, samtale.
aura, -ae, 1 f.: luftning, brise; fri luft.
aeger, adj. 1-2: syg.
cunctor, 1 dep.: tøver, tøver med. 390
suscipio, -cepi, -ceptum, 3: samler op.
conlabor, -lapsus sum, 3 dep.: falder omkuld.
stratum, -i, 2 n.: leje.
lenio, 4: letter, trøster.
doleo, 2: føler smerte.
solor, 1 dep.: trøster.
gemo, *gemui*, *gemitum*, 3: klager over. 395
animus, -i, 2 m.: sjæl. - Her er der brugt en græsk konstruktion; akkusativen angiver, i hvilken henseende han er rystet.
exsequor, -secutus sum, 3 dep.: udfører.
reviso, 3: genser.